

PRO
FRANCORVM
A REGE HENRICO
DEFECTI ONE
Oratio.

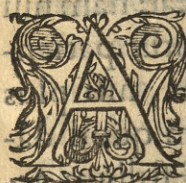
PARISIIS,
Apud Guillielmum Bichonium, via
Iacobæa sub signo hinnulei.

M. D. LXXXIX.

Cum Privilegio.

PRO FRANCORVM
A REGE HENRICO
defectione, oratio.

VLICI quidam emis-
sarij, qui ex ærarij pro-
fluio, exuuiis, lachri-
misque ac sanguine
populi, res suas immodicè auge-
bāt, dum regis libidini plus æquo
obsequebatur, & indulgebat:
quum Guyffiorum principum lu-
ctuosam cædem verecundè non
audent excusare, facti atrocitatem
verbis lenire, ac extenuare conan-
tur. Non diffitentur quidem do-
lori fuisse locum, sed non satis iu-

A ij

stam fuisse defectioni causam ne-
 gant, ne tantum facinus princi-
 pem admisisse dicunt, ut illi inde-
 precabilis poena sit subeunda.
 Equum enim non esse, pro prima
 offensa illi repudium mittere, illū
 que aiunt adeo insanabili non esse
 ingenio, ut abiici debeat: nam nisi
 multae ac magnae iniuriae patien-
 tiam nostram euicerint, nisi plus
 sit quod timeatur, quam quod da-
 nator, ad decretorium stillum ac-
 cedendum non est. Hec nobis ob-
 tendunt aulici illi affectatores, pra-
 dandi sibi ex principis largitioni-
 bus spem eripi dolentes. Verum si
 in vita, moresque regis inquirere
 licet: nemo non fatebitur eum tam
 profuse, ac dissolue rem populi
 administrasse, adeo petulanter in
 remp. grassatum, tot, tantisque vi-

5
tiis scatere, vt illum in melius mo-
res mutare posse, planè sit despe-
randum. Nam tanta libidinis in-
temperantia potestate sibi concessa
ad Reip. perniciem est abusus, vt
& regis nomine venerabili, quo se
indignum præstitit, & regni pro-
curatione quam perfidiosè prodi-
dit, exui meruisse nemo sanus non
iudicet. Quicquid enim libuit id
sibi lieuisse credidit, tantumque
sibi permissum fuisse, quantum cõ-
missum, & creditũ. Tam licentiosè
in Remp. heluatus est, vt iã nobis
nihil sit reliqui præter lachrimas
ac suspiria. Plus enim vnus bono-
rũ profudit, quàm è decessoribus
suis viginti vel amplius, quod ve-
rum esse fidem fecerunt legati no-
stri ad comitia Blesis habitamissi,
idque ex ærarii commentariis &

ratiocinlis. Regium patrimonium
 ita profligauit, vt nihil omnino
 superfit: Ecclesiæ dotem diminuit
 censumque alienauit, quasi co-
 lore, quasi precium in bellum ad-
 uersus hæreticos conficiendum
 expensurus. quod ipse luxu perdi-
 dit, imposturam faciens pontifici
 Romano, à quo ea vèdendi pote-
 statem obtinuerat. Tot tantisque
 vectigalibus populū onerauit, vt
 illi iam necesse sit iugum excutere.
 Senatum libere & sentire & sen-
 tiam dicere non permisit: quum
 iniustis rescriptis quæ legum &
 edictorum sancto nomine præte-
 xit Remp. grauabat, quumque illi
 renuntiatum esset neque posse ne-
 que debere autorem his edictis se-
 natum fieri, ipse curiam ingressus
 obmutescente præ timore senatu

edicta septem & viginti iniustis-
 sima vno die promulgauit.
 Tributa noua, eaque in- audita in-
 dixit: caupones, proxenetas, propo-
 las, litium curatores, huiusmodi &
 alios quam plurimos non nisi di-
 plomate empto permisit munere
 suo defūgi. Quid verò aliud facie-
 bant tyranni illi quos memorat
 historia aut exilio aut morte mul-
 ctatos? iure enim gentium, mori-
 busque fas esse semper duxerunt
 tyrānum vel extorré procul amā-
 dare vel etiam vita priuare? Immo
 & prēmium legibus his constitu-
 tum est qui tyrānum occidissent,
 illisque vt de Rep. bene meritis ho-
 nores semper habiti: magni enim
 Reip. interest regē an tyrānum ha-
 beāt ad quorū mores populus cō-
 ponitur ac dirigitur cuiusque vita

censura est: neque enim princeps
 tantum peccato nocet, quantum
 exemplo non solum vitia concipit,
 sed concepta infundit. Itaque
 non est mirum si peccata in principe,
 leges morte vindicari voluerunt,
 quum tanti constet bonum
 aut malum principem habere. Si
 Reip. expedit peccata nocentium puniri
 ac emendari, malisque hominibus
 provinciam purgari, ut ceteri
 securiores vivant, quanto magis
 nostra interest tyrannum abigere,
 cuius viriis populus inficitur
 qui & Remp. labefactat perditque.
 Si Reip. interest quae ex priuatis re-
 sua non abuti, & prodiguo bonorum
 suorum usu interdicitur curatoremque
 accipit per leges & si tutor pupilli
 res male gerens remouetur,
 quanto minus ferendus est princeps

est princeps decoctor qui suas suo
rūque opes perdit ac profundit?
Si iure ciuili nec parenti vltra mo-
dum in filium, nec domino in ser-
uum aut etiam marito in vxorem
sequi licet: sed nimis sequentes
lex cogit vel emācipare vel manu-
mittere, aut ab his diuertere: cur nō
licebit tyrannum ferociter ac cru-
deliter potestate sibi concessa abu-
tentem regno extrudere? Et parē-
di & imperandi par est ratio, &
causa: vt enim subiecti necesse ha-
bent principi parere: ita & prin-
ceps iusta imperare debet. Mu-
tuum est siquidem officium sub-
iecti ac principis: sicut enim vas-
fallus feloniam cōmittens in senio-
rem feudo priuatur, ex eadem etiā
causa senior vassallum offendens
feudi proprietatem amittit. Pareat

B

ex annalibus fr̄acorū. Iuetori apud
 Normanos dominum indicta cau-
 sa à rege occisum ob eamque cau-
 dem illius vassalis haredes immu-
 nes ac solutos à regia potestate in
 comitiis gallicis iudicatos. Senator
 quidam Romanus, quum à cōsule
 illi esset orta iniuria, si ego tibi (in-
 quit) senator nō sū, nec tu mihi cō-
 sul, vt enim subiectus principi ob-
 sequium debet, ita princeps ab illo
 vim ac iniuriā prohibere tenetur:
 populus enim reges sibi constituit
 vt tenuiores æquitate tuerētur, sū-
 mos cū infimis pari iure retinerēt
 nā ad principē tanquam ad aram
 cōfugiūt ne potentioribus oppri-
 mantur. Rex enim lex est loquens
 vt & lex, mutus est magistratus: le-
 gem igitur regemque idem sen-
 tiētes esse oportet. Adrianum im-

peratorem mulier quædam inter-
pellabat vt sibi ius diceret, quum-
que is respondisset sibi non esse
otium, illa exclamauit: noli igitur
rex esse, quod quum audisset, agno-
uit se meritò compellatum iusque
illi dixit. Constat enim regē ideo
sibi populum creauisse ac elegisse
vt iudicem haberet à quo ius ob-
tineret. Id testatū est sacris literis.
Nā populus Israëliticus à Samuele
in hæc verba regem petiit: Da no-
bis regem vt nobis ius dicat sicut &
cæterę habent gentes. Itaque si
sit iniustus populo rex aut iniu-
rius, non temere moribus cōpa-
ratum est vt tanquam pestis no-
centissima excindatur. Non aliter
autem reges infulas sumunt aut
diadema, quam se iuramento ob-
strinxerint ad leges regni. Reges

siquidē Israelitici Deuteronomii
 librum perlegere debebāt ac me-
 moriter tenere, quo leges conti-
 nentur. Quum etiam reges Frāco-
 rum à paribus regni inaugurantur
 Sacramento conceptis verbis se
 subiectis suis obligant: inuicem-
 que à suis sacramentum fidelitatis
 recipiunt quod quidem iusiuran-
 dum hic recitare libet, vt sciamus
 an rex noster fidem datam fefel-
 lerit: huiusmodi autem est: In
 nomine Christi populo Christi-
 ano qui mihi subiectus est promit-
 to spondeoque, me rapinas & ini-
 quitates omnes prohibitorum &
 hæreticos Ecclesiæ hostes ex di-
 tione mea exterminaturum: hæc
 rex manibus libro euangeliorum
 impositis confirmat iuramento.
 Sed quum rex his legibus & con-

ditionibus susceptus sit, hasque
 irritas postea fecerit: nonne iure
 potuit ille abdicari imperio? con-
 stat enim non solum rapinas non
 prohibuisse sed milites suos qui-
 bus nulla pendeat stipendia, pa-
 lantes more latronum permisisse ut
 per villas pagosque grassarentur
 prelicenter & prædarentur. Pro-
 miserat etiam se hereticos regno
 exterminaturum: sed quam im-
 pie peierauerit omnibus notum est:
 per leges enim suas licuit hereticis
 palam Euangelii verbum adulte-
 rare, pontificum romanorum ca-
 nonibus & constitutionibus illu-
 dere, nec edictum pacificationis
 falso appellatum unquam nisi co-
 actus abrogare voluit. Et quum se
 Catholicorum strenuissimum vin-
 dicem profiteretur, facto ipso ne-

gabat: is enim hereticis suppetias
 ducem Alenconium in Flandriam
 misit subsidium illis laturum. Re-
 ginamque Anglorum impiam ut
 sibi coniunctissimam coluit illius-
 que partibus fauit. Regem Navar-
 reum ut regno Francorum ex-
 hæredem faceret nūquam adduci
 potuit etiā sitrium ordinē comi-
 tia hoc sæpius ab illo flagitassent
 Itaque iniquum videtur regem à
 nobis fidem illibatā exigere quū
 datam fidem non seruauerit. Sed
 & ille vnionis legem nobiscū san-
 ctē deierauerat & per sacrosanctū
 Christi corpus sumptum fidem
 suam nobis oppignerauerat: is
 tamen peierauit: quo ore igitur
 vult sibi credi, qui nihil credit? per
 quē Deū iurabit qui sacramentū
 altaris violauit? quum caput suum

in cœna domini diris deuouisset
 execrassetque ni promissis staret?
 sed legibus se solutum dicit. Quã
 ob rem igitur iusiurandum præstat
 si fidem datã temerare licet? ideo-
 ne iurat vt fraudem dolosque ne-
 ctat, & sicut pueri nucibus deci-
 piuntur, ita & viri iureiurando
 capiantur? hæc sunt igitur illius
 retia, tendicula, ac plagæ: nec mire-
 tur ergo si illi fides abrogatur, qui
 fidem datam pro ludibrio habet:
 ille simulandi ac dissimulandi mi-
 rus artifex, non potuit tamen effi-
 cere vt vitia quibus scatebat late-
 rent, nemo enim omnes decipere
 potuit. Sed quum ille his fuerit
 moribus, vt quosuis tyrannos vi-
 tiis æquauerit, vel etiam superaue-
 rit, discutiamus quas ob causas an-
 tiqui illi tyranni infames sunt ha-

biti: eoque nomine vel exilio vel
 morte mulctati. Tarquinius super-
 bus romanorum Rex, propter in-
 tolerabilem impotentiam regno
 exactus est: quodque filius illi vim
 Lucretiæ attulisset. Verum nonne
 grauius est virginibus deo dicatis
 vim inferre? Sed nemo ignorat re-
 gem nostrum pudicitiae monialiū
 virginum vim intulisse, & illis il-
 lulisse, quas in conspectu suo cō-
 stuprari ab aulicis fecit vt languē-
 tem venerem excitaret: exemplo
 Tamerlani fœuissimi tyranni (vt
 Crisoboras testatur) qui senex in cō-
 spectu suo virosque mulieresque
 ad stuprum committebat, vt pro-
 uocaretur ad libidinem. Sed quam
 verè rex noster imiratus Caligulam
 imperatorem (qui fax humani ge-
 neris est appellatus) patet: is enim
 coli

coli se pro Deo voluit: imaginem-
 que suam in templi vestibulo ado-
 randam exhibuit. Rex verò noster
 in æde D. Augustini hæremitarum
 parisiensium nō in vestibulo qui-
 dem, sed supra maius altare vbi
 sacrosanctum residet Eucharistiæ
 sacramentum, imaginem suam col-
 locari voluit vbi ipse pictus sedēs
 in folio capite operto maiestatem
 regiam ostentat. Caligula item re-
 legatis sororibus non solum insu-
 las habere sed & gladios minaba-
 tur. Rex autem noster unicā suam
 sororem in vinculis continet, se-
 piusque mortem illi minatur. Ille
 etiam Caligula ita cruore delecta-
 batur vt sepe in conspectu illius
 prandentis, aut comessantis seriæ
 quæstiones de reis per tormēta ha-
 berentur. Rex verò noster adeo

ferus est vt præfens adesse voluerit
 equuleo, cui admotus fuit falcedus
 ac supplicio quod postea passus est
 interesse, quod quidem vt rege in-
 dignum ita grauiter tulit primus
 curiæ præfens vt dolore intra triduū
 occubuerit. Caligula pro litibus at-
 que iudiciis vbicunque conceptis
 quadragesimā summæ de qua liti-
 garetur percipiebat: Rex noster
 quintam partem capit ex iudicum
 sportulis. Sed & Neroni crudelis-
 simo principi par esse voluit in
 luxu & profusione: is enim diuitia-
 rum ac pecuniæ fructum non aliū
 putabat quàm profusionem: nec
 largiendi nec absumendi modum
 tenebat. Rex verò noster ita æra-
 rium exhausit, vt ad rapinas ca-
 lumniasque animum adiiciat, de-
 mū ad cœdes & parricidia: ærarium

enim exhaustum per scelera sup-
plendum est. Itaque nō est speran-
dum illum posse sumptibus regiis
superesse nisi ad rapinas sese con-
uerterit. Vtque Nero vltimus gen-
tis Cæsarum sic & rex Valesiorum
postremus, sine sobole sibi hæres
vult esse & se mortuo cupit cœlū
terræ misceri: ille gladio, hic matrē
dolore, & ægritudine confecit:
quoniam Guytio duci necis causa
fuerat quum ille se reginæ fidei cō-
misisset & in potestatem sub eius
fiducia venerat. Sed & Vespasianū
avarissimum imperator rex est se-
quutus: ille rapacissimū quemque
ad ampliora officia ex industria so-
litus erat promouere, quò locuple-
tiores mox condemnaret: quibus
pro spongiis dicebatur vti, quod
quasi & siccos madefaceret, & ex-

primeret humentes. Rex enim sapius ærarii quæstores repetundarum reos fecit postulari: quos mox dimisit pecunia redemptis, unde liquet non accusasse ut damnarentur & plecterentur sed ut de eroganda pecunia paciscerentur. Ceteros tyrannos recensere longum esset, quos est imitatus: sed maxime eos qui liberos suos supra modum dabant. Plerique enim principes qui essent civium domini, libertorum erant servi horum consiliis, horum nutu regebantur eratque precipuum iudicium non magni principis, magnos liberos habere. Itaque de quodam dictum est: imperatorem divitem futurum si in societatem divitiarum cum libertis venisset. Rex vero tot tantasque opes in quosdam familiares congecit, ut sibi &

populi odium, & principum inui-
diam conciliauerint. Sed vt ad grę-
cos transeamus, satis constat Dio-
nysium Syracusanorū principem
exutū regno atque extorrem fuisse
adeoque miserum vt magis con-
temneretur, quā metueretur. Nā
quum septem & triginta annos re-
gnasset, tantum odium sibi confla-
uerat ex rapacitate, ac ex sacrilegiis
quibus erat infamis, vt cedere im-
perio sit coactus: sed nōne rex no-
ster sacrilegiis animum intendit
quum Ecclesię patrimonium ven-
didit, expilauit vt miserē prodige-
ret? Demetrii etiā exemplum sibi
rex imitādum proposuit: ille enim
quum Atheniensibus magnam pe-
cuniarum summam imperasset, ii-
que tandem ægrē collegissent, eam
Lamię concubinę donauit, vt an-

cillis distribueret ad vnguenta
 emenda. Quid aliud in rege nostro
 agnoscimus? is enim quum à no-
 bis pecuniam expressit cingedis suis
 impurissimis largitur. Idem Deme-
 trius quum per præconem iussisset
 vt Athenienses libellos supplices
 illi porrigerent, quibus querelas
 suas exponerent: & ille oblatos
 pallio excepisset, coram populo
 per pontem iter faciens, eos libel-
 los in flumen deiecit vt Atheniensi-
 bus illuderet. Rex autem sex ab
 hinc annis per prouincias delega-
 tos misit, audituros querelas affli-
 ctæ plebis, quas cum illi renuntia-
 uissent in castro D. Germani, tantū
 abest vt aliquod leuamentum iis
 concesserit, vt etiam duplo auxerit
 tributa & vectigalia. Sed ne eorum
 tantummodo exēpla citare videar

qui verum Dei cultum ignorant,
 ad reges Israëlicos lubet transire.
 Saul primus eorum rex quia hosti-
 bus suis, iisque idolis seruiantibus
 pepercerat, pœnituit dominum cō-
 stituissē illum regem: itaque eo vi-
 uo Dauidem vngi iussit in regem.
 Rex verò noster hæreticis non so-
 lùm pepercit, sed eos iuuit quan-
 tum potuit & legiones aduersus
 hæreticos conscriptas in catho-
 licos conuertit. Roboam quia po-
 pulum tributis nimium onerabat
 decem & duodecim tribubus qui-
 bus præerat defectionem ab eo fe-
 cerunt. Itaque non est mirum frā-
 cos à rege defecisse, quum eos in-
 numeris grauauerit tributis. Achab
 lapidari iusserat Naboth quoniam
 vineam paternam auitaque nolue-
 rat illi vendere: Rex verò Guyfium

ducem per siccarios iussit trucidari,
 quoniam paternam auitamque re-
 ligionem prodere nolebat. Ioram
 regem Israel, & Occhosiam regem
 Iudaeu occidit eorumque regno
 potitus est: quia illi malum quod
 erat idololatriæ non prohibuerat,
 quid ergo est meritis rex noster
 qui tandiu hæreticos passus est
 viuere? Et ne videamur domesticis
 destitui exemplis, ex annalibus cō-
 stat, Childericum regem francorū
 regno priuatum, quum populus
 eum comperisset flagitiis ac libi-
 dini deditum, ætatem in stupris &
 scortationibus consumere: itaque
 Galliae finib⁹ excedere coactus est
 in eiusque locū suffectus Ægidius
 ciuis Romanus, qui quum sua po-
 tentia ad superbiam & crudelitatem
 abuteretur exautoratus est. Con-
 stat

stat etiam Childericum regem vndecimum insolentius se gerentem abdicatum, quoniam Bodilonem nobilem francum ad palum alligari, atque indicta causa virgis cædi iussisset, ab eodem Bodilone interfectum. Si ergo ea de causa iuste cæsus est, quid fiet de rege nostro qui duos principes clarissimos, fratriæque pares à sicariis confodi iussit? Theodoricus item rex quoniam regnum iniquo & auaro imperio administraret, Franci super eum insurgunt ac eum de regno deiiciunt, crinesque capitis eius vi abstrahentes incidunt. Chilpericus etiam duodeuigesimus rex propter vecordiam, atque inertiam quum tãto imperio indignum franci censuissent, regno se abdicare coegerunt, atque in monachatum rede-

D

gerūt. Carolus Crassus rex quintus
 ac vigesimus propter ignauiam &
 quod Normanis Gallie partem cō-
 cessisset, regnumque imminui pas-
 sus esset, ab optimatibus regni
 repudiatus est. Quid verò indi-
 cabimus de nostro rege, qui ma-
 gnā regni sui partem ab hæreticis
 occupatā negligit & pro nihilo ha-
 bet? Extat & aliud exēplū Ludoui-
 ci qui nihil agens appellatus est, is
 enim à regno abire iussus est: idem
 & euenit Carolo simplici qui in
 carcerem est coniectus. Verum &
 id iuris apud alias gentes valuit vt
 exitiabiles sibi reges dignitate exu-
 erēt. Apud Anglos enim Eduardus
 secundus exautoratus est quod cō-
 silio Gauastonis remp. labefactas-
 set. Apud Hispanos Petrus rex pro-
 pter tyrannidem necatus est. Apud

Dauos Christieruus perpetuo car-
 ceri mancipatus triginta ab hinc
 annis. Ergo iure gentium princi-
 pes tyrannice agentes abrogare
 subiecti possunt. Nam cum reges
 humanis legibus se solutos dicant,
 alium quam deum ultorem non
 habent: hic autem æquissimus &
 iustissimus vindex solet populum
 peccatē punire illum submittens
 regibus impiis & sceleratis quod &
 Attila ille testatus est, se flagellum
 dei dicens: regem verò solet deus
 peccantem mulctare quum ad de-
 fectionē plebem concitat, manus
 siquidem iudiciumque est dei, qui
 rebellem populum ad arma contra
 regem sollicitat, quum ipse rex dei
 leges violat. Sed nonne credibile
 est deum à rege ob impietatem ir-
 ritatum ac prouocatum eos motus

D ij

suscitasse? Quū enim nolit deus si-
 bi munus offerri ab eo qui simulta-
 tē gerit cū proximo suo, mandaue-
 rit quæ ei prius reconciliari quàm
 munus offerat, quid censemus de
 rege qui sæpius se dominicæ cœnæ
 sterit quum cogitaret de Guyfii du-
 cis cæde? quumque is qui nuptia-
 lem vestem non habebat ut malè
 meritū in tenebras interiores deus
 ablegauerit? quod erit de rege no-
 stro iudicium, qui tātum sacramē-
 tum principum sanguine madens
 ausus est temerare? Si de eo oraculo
 dubitare nefas est quod vaticina-
 tus est dominus, dicens, Transferā
 regna de gente in gentem propter
 iniustitias & diuersos dolos, con-
 stat tot tantāque mala regem per-
 petrasse ut eius regnum transferre
 in aliam gentem deus velle creden-

dum sit. Vox enim populi, vox dei
 esse creditur: populus longè ætate
 reges præcessit ac multis seculis sine
 regibus fuit, ante quam regibus
 subiiceretur: iis & in eos omnem
 potestatem & imperium contu-
 lerunt, liberi enim nati sumus & iu-
 re naturali nulla seruitus est consti-
 tuta. Itaque libertatem nostram
 non ita regibus mancipauimus, vt
 impunè in nos quodlibet liceat. Ex-
 tat oratio Moguntini Episcopi in
 eam rem quum Pipinum corona
 cinxit. Galli omnium ordinum cō-
 sēsu hoc diadema regiū, cū oneris
 tū honoris insigne, capiti tuo mea
 manu inferunt: teque spoliis Chil-
 derici exornant, cuius non familiā,
 aut maiorum memoriam, sed per-
 ditissimos mores oderunt: tuæ
 virtutis lumen suspiciunt, & amāt.

D iij

Quod si tantum lumen extingui
 superbia aut obscurari senserint,
 quid de te illos facturos putas quo-
 rû beneficio stabis qui in eû qui suo
 iure non alieno beneficio regnum
 obtinebat, tã seuerû iudiciû exer-
 cuerunt? disce igitur Pipine alieno
 exemplo, atque periculo regē age-
 re, hoc est, omnem curam & cogi-
 tationem in salute populi tui col-
 locare. Arragonii etiam cum regē
 sibi constituunt, his verbis eum
 monent sui muneris. Nos qui tan-
 ti sumus quanti tu & plusquam tu
 possumus, eligimus te regem his
 atque illis conditionibus, inter te
 nosque est alius maior nobis, scili-
 licet deus: atqui ita regi suo prædi-
 cût quę sint regni leges. Hinc patet
 iusiurandum inter regem subie-
 ctosque esse vltro citroque obli-

gatorium, quo rex ius dicere suis debet, ac regi populus obsequi fidei mutue obligatione. Meminerit igitur rex trium ordinum concilio Fracos Hugoni Capeto regnū dedisse quum ex genere regio nō esset, idque beneficium populo acceptum ferat. Posse etiam populū Gallicum regnum quod bonis conditionibus dederat propter ingratitudinē à posteris Hugonis repetere ac reuocare, nā si regnū alicui gubernandum conceditur propter bonam de illo existimationem, contrario iudicio adimi posse certum est: Nemini igitur mirum videatur si fœderis cum rege initi leges populus abrogauit quum fidem ipse prius violauerit. Nec nos moueat antiquorū assentatorum obtrectatio insidiosa, nobis enim conscii

non sumus fidem temerasse ac po-
 luisse, si patriæ causam sustinemus
 regis perfidi causam deseramus, qui
 patriæ infestus hostis & perduellis
 factus est. Quumque duorum alte-
 rum plane nobis sit subeundum,
 patriæ nimirū vel regi bellum gere-
 re: potior semper & antiquior no-
 bis erit patria, quæ charitates omnes
 complectitur, cui & vitam & edu-
 cationem debemus: nulla enim
 spes superest pacem cum rege in-
 eundi quum tam perfidiose peiera-
 uerit ipso deo inspectore, teste, ac
 autore multas latebras altosque re-
 cessus in animo gerit, doli ac frau-
 dis artes semper meditatur: crude-
 litatis suæ documenta dedit magna
 cuius nos terrent vestigia deterret-
 que: nam quum semel le crudelitati
 mācipauit mores mutare in melius
 non potest

nō potest. Scelera enim sceleribus
 tuenda sunt, metuit enim à multis
 quem multi metuunt, omnia ty-
 rāno semper sunt suspecta, mucro-
 nēque capiti suo impēdere putat.
 Itaque à crudelitate & sequitia pedē
 retrahere non potest cui crudelē
 esse necesse est vt ab insidiis hostiū
 vitam tueatur, furiis enim dirisque
 agitur. Itaque deo duce patrię la-
 bentī opem feramus, pacemque
 multum insidiarū habentem vere-
 amur. Vbi enim libertas non est
 ibi pax esse non potest, indiuidua
 siquidem bona sunt, pax & libertas
 cui posthabere debemus eam pacē
 quę nihil aliud est quàm pactum
 feruitutis. Ergo nunc animis opus
 est & pectore firmo. Valeant igitur
 qui nos religione, vel etiam super-
 stitione, abducere tentant à patrię

E

charitate, quam subiicere tyranno
proditio est sceleris plena & impie-
tatis. Sed nec nos moueat quod à
quodam ciue Romano dictum est
olim: in pace iustio rem nos sequi
partem debere, in bello tutio rem,
nec enim tutio r est quę iniusta.
Verum hoc nostrum bellum & tu-
tio rē partem fouet, & iustio rem.
Iustum enim est bellum quibus
necessarium, & pia arma quibus ni-
si in armis nullum est subsidium.
Quod verò viribus potio r sit patria
nemo dubitare potest: cum homi-
ne enim mortali nobis res est qui
nostris tantum potens est viribus
armisque: quod si à nobis deferatur
nudus inermisque erit: quo usque
igitur vires nostras ignorabimus,
quas nec belluę quidē ignorat: nu-
meremus nos quot simus. Sed ne

vana sit sine viribus ira, sociatis animis viribusque, patriam adiuuamus: hominem enim non dentium aut unguium vis fortem aut audacem reddit, societas sola armat munisque. Itaque nisi nobis desimus, & viribus ut & causa regi superiores erimus: in hunc arma conuertamus igitur, quem si cadere contingat, neminem habet vel ex liberis vel consanguinitate aut affinitate coniunctis qui eius mortem velit aut audeat vindicare.

Surgat ergo aliquis illorum ex ossibus ultor: neque illos aulicos suffragatores audiamus, qui nos religione terrere tentant ne huiusmodi pestem à rep. excindamus: suggeruntque dolori fuisse quidē locum, sed non defectioni: neque enim boni ciuis, & patriæ amantis

est, vana comploratione mulierum
 ritu afflictam remp. lugere sed eam
 quibus possumus artibus iuuare de
 bemus. Præstat enim iacturâ face-
 requàm naufragiū pati. Itaque nō
 est quod desperare de salute nostra
 debeamus quæ in hominis morta-
 lis exilio aut morte sita est. Quoniā
 & dei cultui interest cuius gratia
 nati sumus, cum principē nos nō
 habere qui fidem Catholicam ita
 negligenter procurat: interest &
 Ecclesiæ Catholicę regē habere qui
 infestus sit hæreticis, eosque non
 sinat viuere, qui cōtagione & pruri-
 gine bonos inficere possunt: sed &
 refert principum innultam patriū
 frāciæ necem non relinquere: po-
 puli etiā, frugi habere regem, non
 helluonem nepotem & prodigū.
 Imo & magni interest vt qui regni

administrationē in posterum susci-
 pient, sciant, non tantum sibi lice-
 re in res populi, vt pro libidine ty-
 rannicē abutantur, sciantque po-
 puli non adeo contemnendam au-
 thoritatem, vt quemadmodum ec-
 clesiæ concilium generale pontifi-
 cem romanum male versantem in
 gregis sui gubernatione potest ab-
 rogare, (quod & aliquando fecit)
 ita trium ordinum huius regni cō-
 uentus posse regem de solio detur-
 bare, vt cautius post modum reges
 se gerant in subiectos, & si numen
 aliquod non verē saltem populi
 timeant indignationem: ergo

Discite iustitiam moniti & non
 temnere diuos. Deus enim populi
 defectione solet reges impios pu-
 nire: his exemplis deterreantur re-
 ges, quod enim exemplo fit id etiā

iure fieri videtur. Exempla diutius
durant, quam mores: discant igitur
principes tutum illis non esse
ita vela indignationi suæ dare, ut
exulcerato suo animo audeant
principum sanguine litare. No-
uerit rex se deum ultorem habere
qui populi gemitus ac suspiria de
cælo audiat: noverit suam crude-
litatem manifestam omnibus, ex
vngue enim leonem cognouimus
cui fidere amplius vlllo modo non
possumus. Ille enim ut fera irritata,
deinde emissâ, ferocius sequitur. Nec
superesse in eo resipiscentiæ spem
vllam putemus, qui nunquam à
rapinis manus abstinuit. Cuius no-
ta etiam est perfidia ac proditio,
cui nulla est religio sacrosancti do-
minici corporis de parricidio co-

gitanti sacramentun indignissi-
mèsumere, cumque sanguine prin-
cipum ac periuriis polluerè & con-
scelerare.

FINIS.

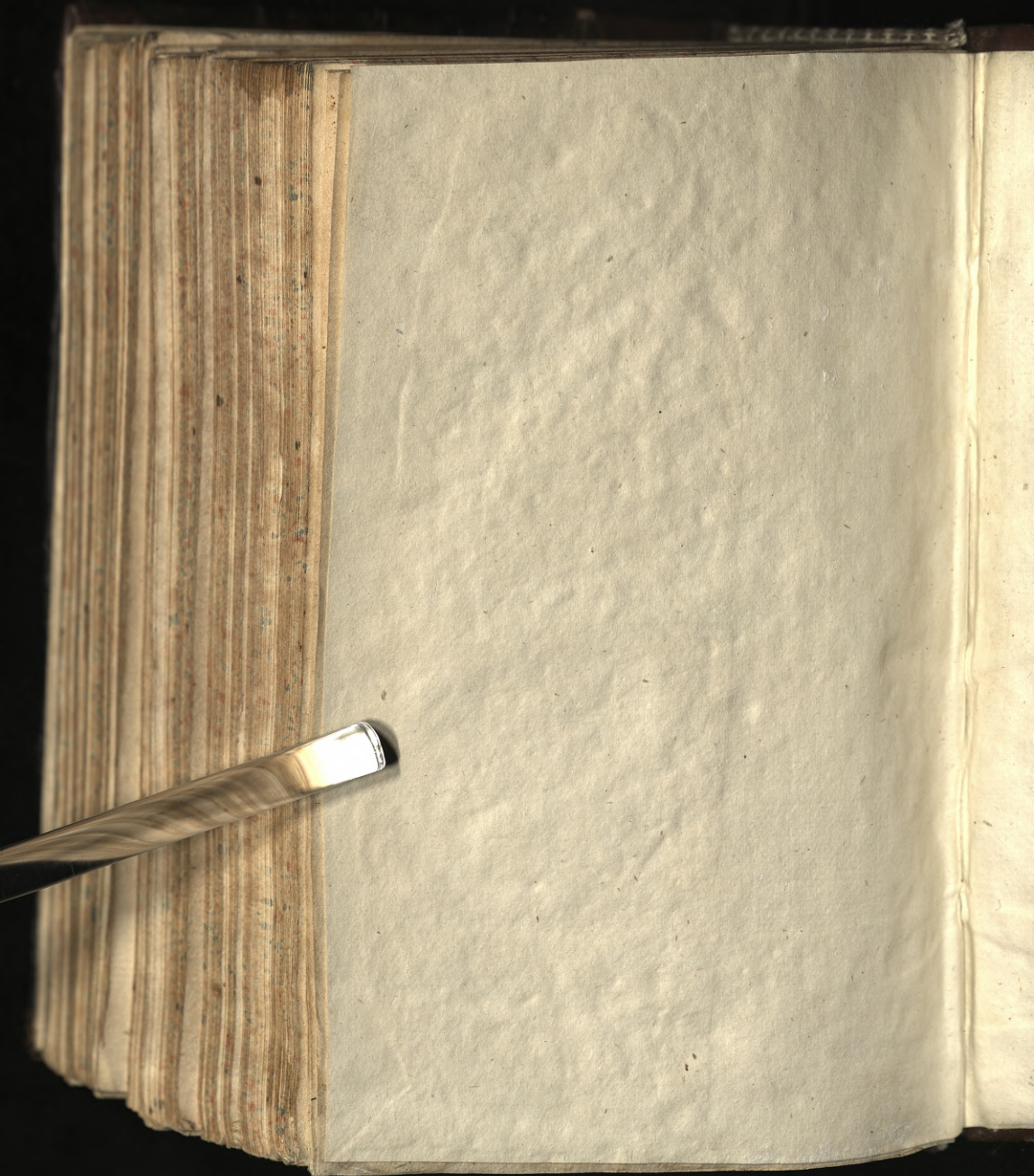
Dec 1864

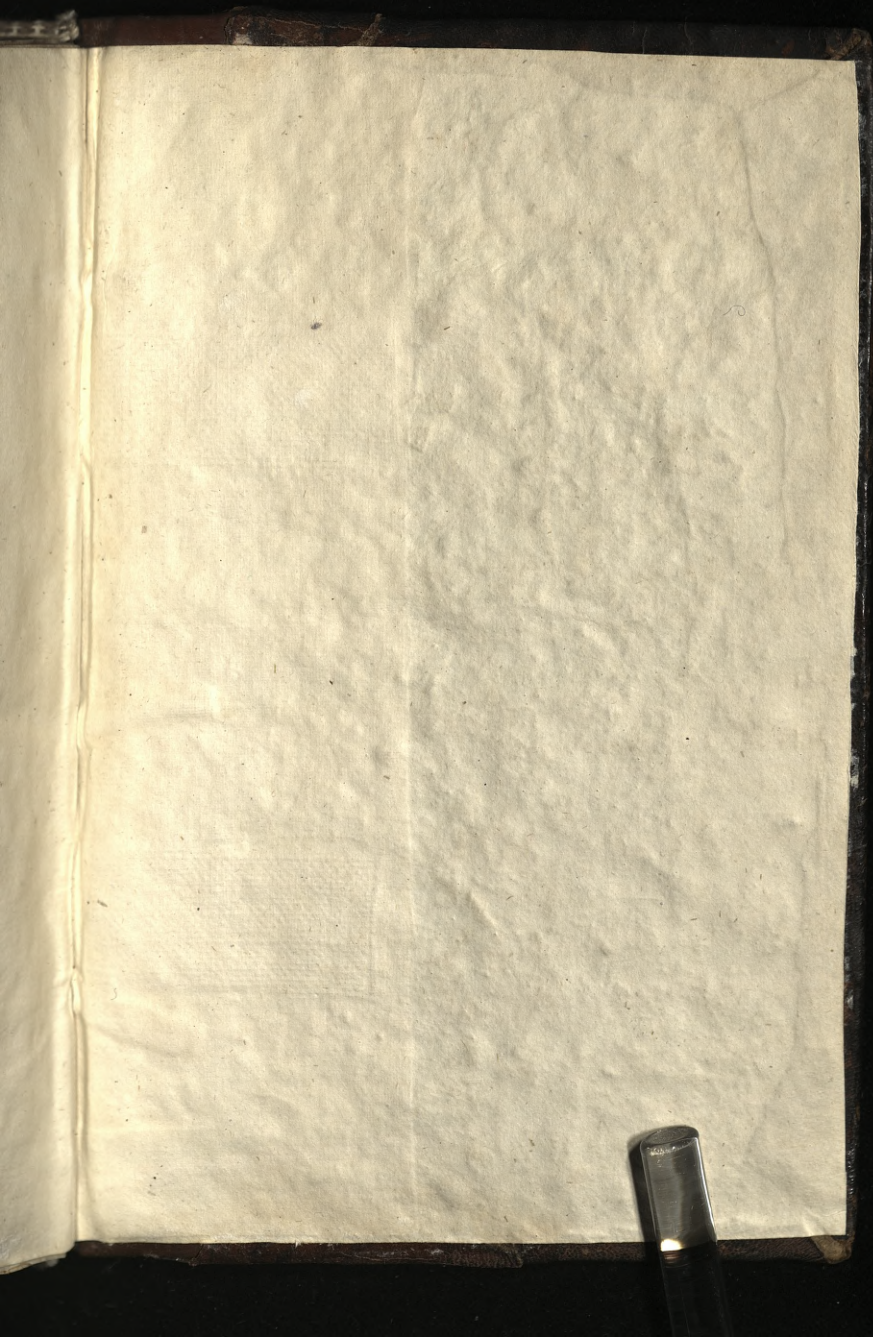
THE
LIBRARY
OF THE
MUSEUM
OF
COMPARATIVE ZOOLOGY
AND ANATOMY
HARVARD UNIVERSITY
CAMBRIDGE, MASS.

1867

BIBLIOTEKA KÓRNICKA

14027

14029

DE IVSTA
ABDICAT
FRAS
REGNO

